

Intryck från Uppland 1992

TORBJÖRN PETERSON

Där Uppland tar slut!

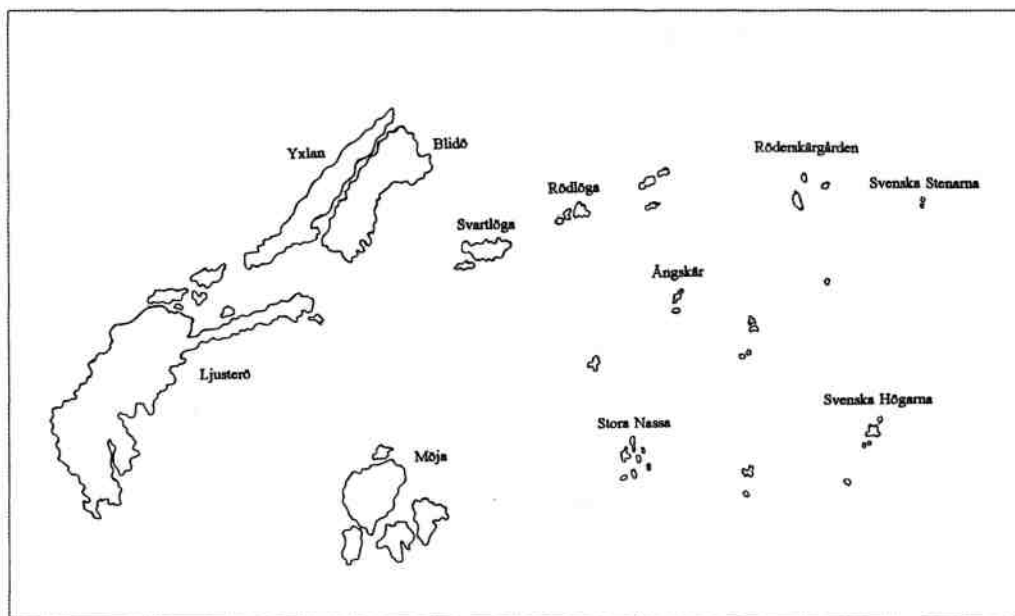
I dagligt tal slutar väl Uppland där man blir blöt om fötterna - vid den långa kustlinjen mot havet. Floristiskt är dock situationen en annan. Ganska långt ut -upp till 50 km från land - sticker det upp små bitar av Uppland. På de gula inventeringslistorna hamnar de yttersta skären flera centimeter från upplands kartbild i övre högra hörnet. Under sommaren 1992 besökte jag några av dessa saltstänkta fragment av Uppland för att avlocka dem deras floristiska hemligheter.

Den svenska stenen...

I sann Columbi anda styrde jag mot fjärran mål - dock inte uppfylld av ambitionen att finna sjövägen till Indien. Jag

nöjde mig med Röderskärgården som ligger 15 km öster om Rödlöga. Mitt yttersta mål var Svenska stenarna, den absolut östligaste utposten i Stockholms och Upplands skärgård. Längre ut finns bara svårnavigerade farvatten späckade med grynnor. Många grynnor ligger i det sälkyddsområde där Svenska stenarna utgör det sydvästra hörnet. Svenska stenarna ligger drygt 8 km öster om Röder och cirka 15 km nordnordöst om Svenska högarna som är den närmaste större bemannade fyrplatsen.

Svenska stenarna skulle också kunna kallas Vita stenarna, vilket antyds av namnet på Huvudön, som heter Stora vitkobben. På avstånd lyser ön vit i solen, på grund av det ljusa kiselberget.

Översikt över södra Upplandsskärgården

...och den röda

I väntan på lämplig väderlek för att besöka stenarna - där går det inte att angöra land med kölbåt, och som natthamn kan de inte rekommenderas - bidade jag min tid på Röder Storskär. Röder gör skäl för sitt namn, här finns gott om vacker röd gnejs, två miljarder år gammal.

Inget föll sig mer naturligt än att botanisera i terrängen, och liksom de flesta skärgårdsöar hade Röder sin alldeles egen charm och speciella flora. Från hamnviken löper en dalgång mot öns inre, och den kunde uppvisa en gradient alltifrån saltvattensflora, över sötvattenskärr till torrbackar. Närmast mynningen mot havet växte stora buskage av olvon, en betydligt vanligare växt i skärgården än på fastlandet. I en glänta alldeles intill, kantad av svarta vinbär och enbuskar fanns rikligt med gulmåra - och huggormar. Längre upp i dalen var det sankt och här frodades strandklo, vattenmåra, åkermynta, plattstarr, videört, förgätmigej, kärrsilja, kärrtistel, kärrdunört, revsmörblomma, älgört, stinksyska och dyveronika tillsammans med gråvide, al och björk. Upp mot den torrare marken inträdde liljekonvalj, strandveronika, smultron, midsommarblomster, nejlikrot, äkta johannesört, getrams, femfingerört, smörblomma och ängssyra. Röder är försett med ganska stora arealer mossar och här kan man finna hela uppsättningen av vanliga mossevaxter; hjortron, tranbär, odon, sumpstarr, kråklöver, rundsileshår, ängsull, tuvull och vattenklöver. Lite torrare växer hönsbär och kråkbär. I och kring hällkaren är fackelblomster, vattenmåra och gråstarr vanligast, i de större hällkaren ofta tillsammans med hästsvans, bredkaveldun, flaskstarr, blåsstarr och gul svärdsilja. I strandzonen finns den sedvanliga, men alltid lika vackra floran med arter som

strandaster, strandkvanne, renfana, läkevänderot, strandrödtoppa, gåsört och frossört. Höskallra är en art som är förhållandevis sällsynt i inlandet, men är ymnigt förekommande i skärgården. Röder tjänade också som exempel på den slumpmässighet man kan finna på skärgårdsöar. Inte förrän efter ett par dagars botanisering fann jag klibbglim, längst nere på södra udden, gökblomster fann jag bara i en fläck på norra udden, och ängsruta bara i några få exemplar på mellersta ön.

Vattnets våldsamma kretslopp

Sommaren 1992 var extremt torr och det syntes på vegetationen och landskapet. Mossarna på Röder var så uttorkade att man kunde gå i dem med lågskor utan att bli blöt om fötterna. Därför var det en slående kontrast att se den förvandling landskapet undergick i samband med stormen den 28:e juli. Bara över natten kom över 100 mm regn i Stockholmstrakten. Stormvinden piskade ned tusentals liter vatten över Röder. Ön förvandlades till ett vattenlandskap med bräddfyllda hällkar, bäckar, rännilar och farligt såphala lavklädda stenhällar.

Mossarna fylldes med ens med vatten som girigt sögs upp av de tjocka, nyss knastertorra Sphagnum-mattorna, som mättades och svällde upp.

Nu förslog inte ens stövlar om man ville beträda mossarna. Under stormnatten drevs huggormar och paddor upp ur sin gömställen och blev tillfälligt husvilla. De närmaste dagarna efter stormen kunde jag se hela gäng av paddor trängas under minimala lösa stenar som låg helt öppet på berget, eller i en skreva. Det föreföll också vara lättare att se huggormar i aktiv rörelse. De nästan uttorkade hällkaren där amfibielarver tidigare lojt vilat på bottnen i det humusbruna, varma vattnet, var nu bräddfyllda av klart regnvatten, genom-

spolade av hundratals liter syresatt vatten. Naturen sköter sina akvarier väl.

Stormen påverkade även floran dramatiskt. Under stormnatten steg havsytan mot stränderna uppemot en halvmeter och strandängarna dränktes under piskande, kallt saltvatten. Dagarna efteråt kunde man se strandväxterna ligga kullslagna, liksom "vattenkammade" parallellt med vindriktningen. Samma sak kunde man se på växter som stått exponerat i lovart på bergsknallar. De var antingen knäckta, eller så sönderpiskade att inga blomställningar var hela. I de fall de hunnit bilda fröställningar, var dessa ofta så grundligt urtröskade att inte ens kapslarna undgått att krossas och föras bort av vind och regnvatten. Helt säkert ser man här en effektiv spridningsmekanism för växtfrön och kanske också för djur. Under en storm kan frön (och djur?) snabbt transporteras långa sträckor på havsytan och sedan med stor kraft kastas långt upp på land och fastna, på andra avlägsna öar.

De yttersta skären

De mindre skären öster om Röder lockade också och skulle bjuda fler exempel på sådan slumpmässig utbredning av växter jag redan sett på Röder.

Storhögskär

Storhögskär ligger strax nordost om Röder storskär och är en rejäl gnejsklump med ett mäktigt klippstup mot norr och en djupt inskuren vik med sumpig klapperstrand i väster. Utöver de vanliga strandväxterna mellan frodiga bestånd av måbär och svarta vinbär på den solbakade sydsluttningen, fann jag snart småborre. Här fanns också berggrön - ett inte alltför vanligt gräs i ytterskärgården. I dalgrytan ovanför viken fanns en liten glänta med delvis ängsartad flora på små och fläckvis utspridda ytor.

Här fanns rödklint, vitmåra, strandmyskgräs, äkta johannesört, ängsfryle, ängssyra, bergssyra, flenört, frossört samt vildlin. Inte minst den sista gav upphov till misstankar om kalkhaltiga jordarter, hittransporterade från Gävlebukten under istiden. Många av våra ängsväxter, som vi gärna betraktar som en kulturprodukt, har säkerligen en av sina naturliga förekomster på dessa små ängsfragment i havsbandet.

I den sankta strandkanten i viken växte en smärre raritet — kärrviol. Stor och grov slingrade den sig upp genom att ta stöd i den täta strandvegetationen. Kontrasterande i sin ensamhet stod några granar nära stranden, men de såg inte ut att må så bra. Detta är långt utanför det som brukar kallas "barrskogsgränsen" i skärgården, men det är inte ovanligt att enstaka härdiga plantor av både gran och tall kan påträffas på de yttre skären.

Bäckskäret

Bäckskäret ligger ett stenkast österut. I skärgårdens språkbruk är bäck liktydigt med stort hållkar. Ön karaktäriseras av en formidabel insjö i södra ändan, en djup (?) vattensamling omgiven av äkta gungfly och angränsande till en ytterst frodig sankäng. Sjön dräneras till havet via översilning i en svag sluttning ned mot stranden, vilket ger upphov till ytterligare en växtmiljö.

De flesta av öns botaniska "rariteter" fanns runt denna våtmark. Här fanns kabbleka, plattstarr, slokstarr, knappsäv, hästsvans, gökblomster, strandklo, vattenklöver, slätterblomma och kärrviol. I översilningssluttningen växte bland annat ormtunga och ängsruta. Nedanför en bergsklack intill sjön fanns lite "lundvegetation" i miniatyr, med ett fåtal plantor av ormbär.

Rörskäret

Nästa lilla ö i öster är Rörskäret. Den är närmast cirkulär, låg och flat och ganska vindpinad. Delvis på grund av sitt utsatta läge är ön ganska trivial botaniskt sett och saknar också geologisk dramatik. Trots allt fanns här strandråg, ormtunga, strandgroblad, trampört, sumpfräne, blåsäv, klibbglim, skogsstjärna och en hel del annat. Några exemplar av nattviol framhärdade mitt i Ericaceae-samhället. Slående var också förekomsten av flera exemplar av trädgårdssnäcka (*Cepaea hortensis*). "Kulturbundna" snäckor som denna är sällsynta på de yttersta skären.

Österskäret

Österskäret är det största av de yttersta småöarna i Röderskärgården. Det är omväxlande och kuperat, med djupt inskurna grunda bassängvikar och långt utstickande, uppbrutna klippuddar och en grynnig sydkust med många små stenflak som är populära fågeltillhåll. Från sjön lyser en stor del av sydkusten rosa av mjölkört. Väl iland möttes jag av högljudda styvmorsviol trots att det var sista juli. "Endemiska" arter på Österskäret var endast stjärnstarr,

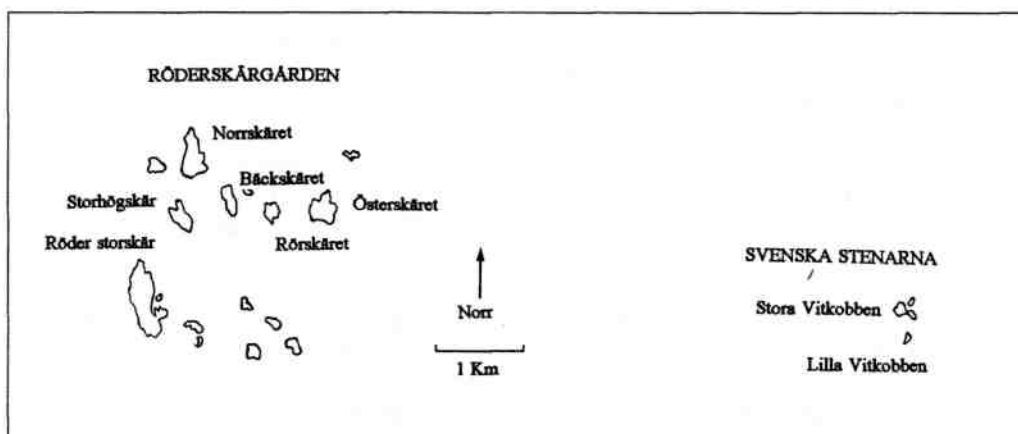
ängsull, gulsporre, femfingerört och styvmorsviol. Minst lika iögonenfallande som floran och den vackra geologin, var huggormsbeståndet. Redan vid landstigningen fann jag ett ömsskinn från ett vuxet djur i ett enbuskage.

Strax efteråt såg jag ett par mycket unga huggormar pila omkring på en liten sparsamt gräsbevuxen klapperstrand nära havet. När jag tornade upp mig drog de sig nyfiket tillbaka för säkerhets skull. På norra stranden överraskade jag en stor kolsvart hona som låg och gosade sig bland hällkaren nära havet. Hon gled värdigt in under ett stort stenblock, och man kunde skymta hennes sammetsvarta kroppsvindlingar i skuggan under stenen.

Svenska stenarna

Den mest säregna och lockande utposten i trakten är nog ändå Svenska stenarna. Den ligger för sig, fullkomligt isolerad, 8 km från Röder storskär och drygt en halvmil NNO om den lilla Skarvs skärgård.

Från Svenska stenarna är det närmare till Mariehamn på Åland, än till Stockholms city! Det är inte lätt att

Översikt över Röderskärgården och Svenska stenarna

komma hit och att gå iland. Med motorbåt blir resan ganska dyr och med segelbåt tar det tid och kräver gynnsam väderlek. Att försöka övernatta med båt på Svenska stenarna är både dumdrigt och farligt. Även dagsutflykter kan vara vågade, då vädret snabbt kan ändra sig och hård vind kan skapa tillbud.

Den 26:e juli var det emellertid perfekt läge. Sol, klart väder och svag sydlig vind möjliggjorde en njutbar översegling från Röder storskår. Efter halvannan timmes smörsegling kunde jag runda stenarna och närma mig i lä från norr. Det var två dagar före stormen - då skulle jag inte för allt guld i världen velat vara på Svenska stenarna.

Det var dålig ankarbotten, men med hjälp av gummibåt och ett "navelrep" iland som säkerhet gick det för sig. Vad finns då på en sådan extrem utpost i ett hav som kan vara så våldsamt och livs-fientligt? På lite håll ser Stora vitkobben verkligen kal och steril ut. Det enda man ser är det karaktäristiska triangelmärket. Väl iland visar ön upp en överraskande charm och variation. Mot norr välver sig ön som en stor rundhäll - eller "en halv semla". På sydsidan har motsvarande del av ön lyfts bort (under istiden?) och ett lodrätt stup löper ned till en flat klipplåtå bara något högre än havsytan. Ett antal svärtor rastade på klippkammen, med god utsikt över klipplåtån. På denna plåtå erbjuds nära bergväggen gott lä för nordliga vindar. Mot öster breder en halvö ut sig som en sista gest - ett erbjudande om livsbetingelser för pionjärorganismer - mot det öppna havet i öster. Denna låga, flata halvö är helt överspolad vid stormar och i avsaknad av kärlväxter.

Kärlväxtfloran är begränsad till västra delen av Stora vitkobben (jag besökte inte Lilla vitkobben strax i söder, men den är också flat och slät och sannolikt botaniskt ytterst artfattig). Påfallande

var avsaknaden av typiska strandväxter. Här fanns inga grunda eller skyddade stränder, vare sig av klappersand- eller tångtyp. Således saknades här arter som strandaster, gultåtel, agnsäv, strandkrypa, saltttåg, gåsört, saltgräs, havssäv och blåsäv,

Öns botaniska "hot spot" bestod av ett ekosystem i miniatyr nära toppen, lutande mot väster. Här fanns en sank skreva med ett snår av gråvide, och några meter längre söderut ett par hållkar i olika nivåer, ett inklätt av skärgårdens förmodligaste plattaste och mest vindpinade bestånd av kråkbär! Det andra omgavs av små bestånd fackelblomster. Mot söder nära kanten av branten står en kort och grov rönn väl fastvuxen i en liten vid, myllfylld spricka. I gråvideskrevan fanns lundbräken, kärrdunört, strandbaldersbrå och faktiskt ett fint litet bestånd av strandrödtoppa. På andra sidan bergknallen från videsnåret fanns något som kunde ha varit en mosse. Här fanns odonris i fuktig mark men inte ett enda strå av någon starrart på hela ön, vilket är anmärkningsvärt. I mullfyllda småsprickor framhärdade krypnarv, gräslök, femfingerört, gul fetknopp och bergkorsört. Här och där växte styvmorsviol, även här i full blom, och till och med stensöta kunde jag konstatera.

I måttligt skyddade skrevor växte strätta, kvanne, frossört, äkta johannesört, ängssyra och bergssyra. Några rätt grova nyponbuskar som växte i exponerat läge på berget mot nordost verkade närmast malplacerade. Andra växter som verkade malplacerade på denna ö var lomme och backtrav - växter som vi normalt betraktar som kulturogräs - men deras uppträdande här är nog snarare deras naturliga nisch.

Det kanske mest uppseendeväckande fyndet svarade dock inte fru Flora för. Jag hade knappt hunnit i land på ön och

Teckning Bengt Nicolson

sträcka på benen, när jag med stigande mått av häpnad stirrade ned i ett bestånd av fackelblomster och såg - en huggorm - fullvuxen och uppenbarligen vid bästa hälsa. Vid närmare begrundande var det ganska väl förspänt för den. Ett par meter ovanför fyndplatsen fanns ett hällkar omgivet av en — låt vara liten och tunn - skyddande matta av kråkbär, och beläget alldeles intill den djupa skrevan med rönnen. Bättre logi bjuds knappt på offentliga terrarier. Men vad tusan levde den av? Och hur kom den dit? Ännu en, inte mindre häpnadsväckande observation kanske besvarar den första frågan. På samma

fläck där jag hittade huggormen upptäckte jag något senare en groda! Jag har tidigare observerat att huggormen i skärgården äter grodor, men hur går det med den ekologiska balansen i detta mikroekosystem som Svenska stenarna utgör? Flera hällkar och fuktiga skrevor omgavs av mer eller mindre tät vegetation som utgjorde tillhåll för tusentals fjädermyggor och andra insekter - till grodans fromma. Jag fann också spår av gnagare - jordgångar och avbetade växter - som en möjlig födoreserv för huggorm. Följande facit över flora och fauna på Svenska stenarna fick jag efter en dags observationer; 34 arter av kärlväxter, 2 arter av reptiler och groddjur, spår efter gnagare samt ett antal fågelarter.

Livets seghet, spridningsförmåga och mångfald upphöra aldrig att förvåna och fascinera!

Efter en dag av den sort som gör en amatörherpetolog glad (och en botanist utvilad), styrde jag mot silhuetten av Röder storskär som avtecknade sig mot en rödtonad himmel, färgad av den sjunkande solen. I Havsdjupen bortom Röder ruvade "torget" och bidade sin tid, i väntan på min ankomst. Men det visste jag inte då.

Kärlväxtfloran i Röderskärgården och på Svenska stenarna

Rö = Röder storskär S = Storhögskär R = Rörskär B = Bäcksåret Ö = Östersåret St = Stora vitkobben

	Rö	ς	R	B	Ö	St
<i>Agrimonia eupatoria</i> (småborre)	x	x				
<i>Agrostis stolonifera</i> (rödven)	x	x	x	x	x	
<i>Allium schoenoprasum</i> (gräslök)	x	x	x	x	x	x
<i>Alnus glutinosa</i> (klibbal)	x	x	x	x	x	
<i>Alopecurus arundinaceus</i> (svartkavle)	x					
<i>Angelica archangelica ssp litoralis</i> (strandkvanne)	x	x	x	x	x	x
<i>Angelica sylvestris</i> (strätta)	x	x	x	x		x
<i>Antriscus sylvestris</i> (hundloka)	x	x	x		x	x
<i>Arabis thaliana</i> (backtrav)						x
<i>Artemisia vulgaris</i> (gråbo)	x	x	x	x	x	
<i>Aster tripolium</i> (strandaster)	x	x		x	x	
<i>Atriplex patula</i> (vägmålla)	x	x	x	x	x	
<i>Atriplex prostrata</i> (spjutmålla)			x	x		
<i>Betula pendula</i> (vårtbjörk)	x			x	x	
<i>Betula pubescens</i> (glasbjörk)	x			x		
<i>Calamagrostis canescens</i> (grenrör)	x					
<i>Calamagrostis epigeios</i> (bergör)	x	x	x	x		
<i>Callitriche cophocarpa</i> (sommarlånke)			x			x
<i>Calluna vulgaris</i> (ljung)	x	x	x	x	x	
<i>Caltha palustris</i> (kabbleka)	x	x		x	x	
<i>Capsella bursa-pastoris</i> (lomme)						x
<i>Carex canescens</i> (gråstarr)	x	x	x	x	x	
<i>Carex disticha</i> (plattstarr)	x			x		
<i>Carex echinata</i> (stjärnstarr)					x	
<i>Carex magellanica</i> (sumpstarr)	x					
<i>Carex nigra</i> (hundstarr)	x	x	x	x	x	
<i>Carex panicea</i> (hirsstarr)	x					
<i>Carex pseudocyperus</i> (slokstar)				x		
<i>Carex rostrata</i> (flaskstarr)	x					
<i>Carex vesicaria</i> (blåsstarr)	x					
<i>Centaurea jacea</i> (rödklint)		x				
<i>Centaurium littorale</i> (kustarun)	x			x		
<i>Cerastium fontanum</i> (hönsarv)	x					
<i>Cirsium arvense</i> (åkertistel)			x			
<i>Cirsium palustre</i> (kärrtistel)	x		x	x	x	
<i>Cirsium vulgare</i> (vägtistel)			x	x		
<i>Cochlearia danica</i> (dansk skörbjuggsört)	x			x		
<i>Convallaria majalis</i> (liljekonvalj)	x	x				
<i>Cornus suecica</i> (hönsbär)	x	x	x	x	x	
<i>Deschampsia bottnica</i> (gultåtel)	x	x	x	x	x	
<i>Deschampsia flexuosa</i> (kruståtel)	x	x	x	x		x
<i>Drosera rotundifolia</i> (rundsilesår)	x		x	x	x	
<i>Dryopteris carthusiana</i> (skogsbräken)	x	x	x	x		
<i>Dryopteris dilatata</i> (lundbräken)	x	x		x	x	x
<i>Dryopteris filix-mas</i> (träjon)	x	x	x		x	
<i>Eleocharis palustris</i> (knappsäv)				x		
<i>Eleocharis uniglumis</i> (agnsäv)	x		x	x		
<i>Elymus caninus</i> (lundelm)		x				
<i>Elymus repens</i> (kvickrot)				x		
<i>Empetrum nigrum</i> (kråkbär)	x	x	x	x	x	x
<i>Epilobium angustifolium</i> (mjölkört)	x	x	x	x	x	x
<i>Epilobium palustre</i> (kärrdunört)	x			x	x	x
<i>Eriophorum angustifolium</i> (ängsull)	x				x	
<i>Eriophorum vaginatum</i> (tuvull)	x	x				
<i>Festuca arundinacea</i> (rörsvingel)	x	x		x		
<i>Filipendula ulmaria</i> (älgört)	x	x	x	x	x	

	Rö	S	R	B	Ö	St
<i>Fragaria vesca</i> (smultron)	x	x		x	x	
<i>Fraxinus excelsior</i> (ask)		x		x	x	
<i>Galeopsis bifida</i> (toppdån)			x	x	x	
<i>Galium boreale</i> (vitmåra)		x				
<i>Galium palustre ssp palustre</i> (vattenmåra)	x	x	x	x	x	
<i>Galium verum</i> (gulmåra)	x					
<i>Geranium sylvaticum</i> (skogsnäva)	x					
<i>Geum urbanum</i> (neilikrot)	x	x		x	x	
<i>Glaux maritima</i> (strandkrypa)	x	x	x		x	
<i>Hieracium gr. Tridentata</i> (styvfibblor)	x					
<i>Hieracium umbellatum</i> (flockfibbla)	x					
<i>Hierochloe odorata ssp baltica</i> (strandmyskgräs)		x				
<i>Hippuris vulgaris</i> (hästsvans)	x			x	x	
<i>Hypericum perforatum</i> (äkt johannesört)	x	x	x	x	x	x
<i>Iris pseudacorus</i> (gul svärdsilja)	x					
<i>Juncus compressus</i> (stubbtag)	x					
<i>Juncus conglomeratus</i> (knapptåg)	x					
<i>Juncus effusus</i> (veketåg)	x					
<i>Juncus filiformis</i> (trädtåg)	x					
<i>Juncus gerardi</i> (salttåg)	x	x	x	x	x	
<i>Juniperus communis</i> (en)	x	x	x	x	x	x
<i>Lathyrus palustris</i> (kärrvial)		x				
<i>Lathyrus pratensis</i> (gulvial)				x		
<i>Lemna minor</i> (andmat)		x		x	x	
<i>Leontodon autumnalis</i> (höstfibbla)	x					
<i>Leymus arenarius</i> (strandrag)			x	x	x	
<i>Linaria vulgaris</i> (gulsporre)					x	
<i>Linum catharticum</i> (vildlin)		x				
<i>Luzula multiflora</i> (ängsfryle)		x				
<i>Lychnis flos-cuculi</i> (gökblomster)	x			x	x	
<i>Lycopus europaeus</i> (strandklo)	x		x	x	x	
<i>Lysimachia vulgaris</i> (videört)	x			x		
<i>Lythrum salicaria</i> (fackelblomster)	x	x	x	x	x	x
<i>Maianthemum bifolium</i> (ekorrbar)	x					
<i>Matricaria maritima</i> (baldersbrå)	x	x	x	x	x	x
<i>Melica nutans</i> (bergsslok)	x	x				
<i>Mentha arvensis</i> (åkermynta)	x					
<i>Menyanthes trifoliata</i> (vattenklöver)	x			x		
<i>Myosotis laxa ssp caespitosa</i> (sumpförgätmigej)	x					
<i>Myosotis scorpioides</i> (äkt förgätmigej)	x	x			x	
<i>Odontites litoralis</i> (strandrödtoppa)	x	x				x
<i>Ophioglossum vulgatum</i> (ormtunga)			x	x		
<i>Paris quadrifolia</i> (ormbär)				x		
<i>Parnassia palustris</i> (slätterblomma)				x		
<i>Peucedanum palustre</i> (kärrsilja)	x	x	x	x	x	
<i>Phalaris arundinacea</i> (rörflen)	x	x	x	x	x	
<i>Picea abies</i> (gran)	x					
<i>Pinus sylvestris</i> (tall)	x					
<i>Plantago major</i> (groblad)	x					
<i>Plantago major ssp intermedia</i> (strandgroblad)		x	x		x	
<i>Platanthera bifolia</i> (nattviol)			x			
<i>Poa annua</i> (vitgröe)	x					
<i>Polygonatum odoratum</i> (getrams)	x	x				
<i>Polygonum aviculare</i> (trampört)			x			
<i>Polypodium vulgare</i> (stensöta)	x	x				x
<i>Populus tremula</i> (asp)	x	x				
<i>Potentilla anserina</i> (gåsört)	x	x	x		x	

	Rö	S	R	B	Ö	St
<i>Potentilla argentea</i> (femfingerört)	X				X	X
<i>Potentilla palustris</i> (kråkklöver)	X	X	X	X	X	
<i>Puccinellia retroflexa</i> (saltgräs)	X	X	X	X	X	
<i>Ranunculus acris</i> (smörblomma)	X					
<i>Ranunculus repens</i> (revsmörblomma)	X					
<i>Rhinanthus serotinus</i> (höskallra)	X	X	X	X	X	
<i>Ribes alpinum</i> (måbär)	X	X				
<i>Ribes nigrum</i> (svarta vinbär)	X	X	X	X		
<i>Rorippa palustris</i> (sumpfräne)			X			X
<i>Rosa dumalis</i> (nyponros)	X	X		X	X	X
<i>Rubus chamaemorus</i> (hjordron)	X	X	X	X	X	
<i>Rubus idaeus</i> (hallon)	X	X	X	X	X	X
<i>Rubus saxatilis</i> (stenbär)	X	X	X	X		
<i>Rumex acetosa</i> (ängssyra)	X	X	X	X		X
<i>Rumex acetosella</i> (bergssyra)	X	X	X	X	X	X
<i>Rumex crispus</i> (krusskräppa)	X	X	X	X	X	X
<i>Sagina procumbens</i> (krypnarv)	X	X	X	X	X	X
<i>Salix caprea</i> (sälgl)	X					
<i>Salix cinerea</i> (gråvide)	X		X	X		X
<i>Scirpus maritimus</i> (havssäv)	X	X	X		X	
<i>Scirpus tabernaemontani</i> (blåsäv)	X		X		X	
<i>Scrophularia nodosa</i> (flenört)	X	X				
<i>Scutellaria galericulata</i> (frossört)	X	X			X	X
<i>Sedum acre</i> (gul fetknopp)	X	X	X	X	X	X
<i>Sedum telephium</i> (kärleksört)	X	X	X	X	X	X
<i>Senecio sylvaticus</i> (bergkorsört)			X	X		X
<i>Silene viscosa</i> (klibbglim)	X		X	X		
<i>Sonchus arvensis ssp arvensis</i> (åkermolke)	X	X	X	X	X	
<i>Sorbus aucuparia</i> (rönn)	X	X		X	X	X
<i>Stachys palustris</i> (knölsyska)	X	X		X		
<i>Stellaria graminea</i> (grässtjärnblomma)	X	X		X	X	
<i>Tanacetum vulgare</i> (renfana)	X	X	X	X	X	
<i>Thalictrum flavum</i> (ängsruta)	X			X	X	
<i>Trientalis europaea</i> (skogsstjärna)	X		X	X	X	
<i>Trifolium hybridum</i> (alsikeklöver)	X					
<i>Trifolium medium</i> (skogsklöver)	X					
<i>Trifolium repens</i> (vitklöver)	X					
<i>Triglochin maritima</i> (havssälting)	X					
<i>Typha latifolia</i> (bredkaveldun)	X					
<i>Urtica dioica</i> (brännässla)	X	X	X	X		
<i>Vaccinium myrtillus</i> (blåbär)	X					
<i>Vaccinium oxycoccus</i> (tranbär)	X		X	X	X	
<i>Vaccinium uliginosum</i> (odon)	X	X	X	X	X	X
<i>Vaccinium vitis-idaea</i> (lingon)	X					
<i>Valeriana officinalis</i> (läkevänderot)	X	X	X	X	X	
<i>Veronica chamaedrys</i> (teveronika)	X					
<i>Veronica longifolia ssp maritima</i> (strandveronika)	X	X	X	X	X	
<i>Veronica officinalis</i> (ärenpris)	X					
<i>Veronica scutellata</i> (dyveronika)	X					
<i>Viburnum opulus</i> (olvon)	X	X		X		
<i>Vicia cracca</i> (kråkvicker)	X	X	X	X	X	
<i>Vicia sepium</i> (häckvicker)	X					
<i>Viola canina ssp canina</i> (ängsviol)	X					
<i>Viola palustris</i> (kärrviol)			X	X	X	
<i>Viola tricolor</i> (styvmorsviol)					X	X
Σ 168	135	84	73	90	76	34